

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 355
van **FREYA VAN DEN BOSSCHE**
datum: 7 februari 2017

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Vrijheidsbeperkende maatregelen in de kinder- en jeugdpsychiatrie - Fixatie

Dat minderjarigen in de kinder- en jeugdpsychiatrie soms tijdelijk worden gefixeerd, is geen onbekend gegeven. Dat daar soms problemen zijn, wordt door de voorzieningen niet ontkend. Ook studies wijzen op het problematische karakter van tijdelijke vrijheidsbeperkende maatregelen zoals fixatie. De motieven voor en de methoden van tijdelijke vrijheidsberoving verschillen dikwijls, en worden ad hoc ingevuld en toegepast. Bovendien zijn sommige handelingen en procedures in strijd met de rechten van minderjarigen.

1. Welke concrete situaties leiden tot fixatie van een minderjarige? Waarom fixeert een voorziening jongeren?
2. Hoeveel verschillende jongeren werden in 2016 gefixeerd? Kan de minister ook cijfers geven van de laatste 10 jaar? Graag een opdeling per voorziening. Hoe verhoudt dit aantal zich tot het totale aantal jongeren?
3. Hoe vaak werd in 2016 een jongere tijdens zijn of haar verblijf gefixeerd? Kan de minister ook cijfers geven van de laatste 10 jaar? Graag een opdeling per voorziening.
4. Hoelang werd een jongere gefixeerd in 2016? Kan de minister ook cijfers geven van de laatste 10 jaar? Graag een opdeling per voorziening.
5. Heeft de jongere inspraak? Hoe 'controleert' de begeleiding de jongere tijdens de fixatie?
6. Hoe en door wie worden minderjarigen gefixeerd?
7. Hoe en door wie worden de jongeren geïnformeerd over deze maatregelen?
8. Wat zijn de interne procedures, reglementen of regelgevingen binnen de kinder- en jeugdpsychiatrie rond fixatie?

ANTWOORD

op vraag nr. 355 van 7 februari 2017

van **FREYA VAN DEN BOSSCHE**

1. Fixatie bij minderjarigen moet zoveel mogelijk worden vermeden en mag enkel worden toegepast wanneer er een onmiddellijk en onafwendbaar gevaar bestaat voor de patiënt zelf of anderen, en wanneer alle andere alternatieven gefaald hebben. In december 2016 is Zorginspectie dan ook gestart met een thematische inspectieronde rond vrijheidsbeperkende maatregelen, naast de reguliere inspecties in de GGZ-sector. Bij deze thematische inspectieronde gaat onze aandacht zowel naar de uitvoeringspraktijk van maatregelen die de vrijheid van patiënten beperken, maar ook naar het preventieve beleid en het verbeterbeleid die op dat vlak gevoerd worden.

Momenteel werken Zorg en Gezondheid en Zorginspectie in samenwerking met de sector en het Vlaams Patiëntenplatform aan een herziening van het luik "vrijheidsbeperkende maatregelen" uit het referentiekader voor de psychiatrische ziekenhuizen. Hierbij ligt de focus op een doordracht gebruik van vrijheidsberovende maatregelen, waarbij men zich richt op de toepassing van alternatieven om fixatie zoveel mogelijk te vermijden.

- 2-4. De Vlaamse overheid beschikt niet over gegevens m.b.t. het aantal fixaties/gemiddelde duur van een fixatie op een K-dienst.

5. De procedures m.b.t. inspraak en het informeren van jongeren m.b.t. fixatie, verschillen onderling tussen de ziekenhuizen. Zorginspectie voert momenteel, zoals reeds aangehaald, een thematische inspectieronde uit gericht op de doelgroep minderjarigen in psychiatrische afdelingen (in AZ en PZ). Op basis van deze inspectievaststellingen zal een beleidsrapport worden opgesteld. Eén van de kernthema's in dit rapport is "Op welke manier wordt de gebruiker betrokken bij het gebruik van vrijheidsbeperkende maatregelen". De resultaten van deze inspectieronde worden verwacht tegen de zomer van 2017. Omwille van het belang van dit thema voor diverse patiëntengroepen binnen allerhande settings, zullen de inspecties later worden uitgebreid naar andere doelgroepen en sectoren, zoals jeugdzorg, gehandicaptenvoorzieningen,...

Zorginspectie inspecteert en controleert ook de toepassing van bepaalde aspecten uit de "Wet betreffende de rechten van de patiënt" van 22 augustus 2002 en in het bijzonder:

- Recht op kwalitatieve en veilige zorg
- Recht op informatie
- Recht op zelfbeschikking
- Modaliteiten weigeren behandeling/gedwongen behandeling
- Recht op privacy
- Verantwoordelijkheden van de beroepsbeoefenaars
- Juridische voorwaarden

6. De Vlaamse overheid beschikt niet over deze informatie. Dit aspect wordt ook opgenomen in het de thematische inspectieronde van Zorginspectie.

7. Zie punt 5.

8. De procedures m.b.t. fixaties worden door de ziekenhuizen zelf ingevuld. In de thematische inspectieronde zal worden nagegaan wat de aanpak van de organisaties inhoudt inzake het gebruik van vrijheidsbeperkende maatregelen. Zorginspectie zal ook evalueren of de ziekenhuizen voldoende inzetten op preventie van vrijheidsbeperkende maatregelen en of het beleid op het vlak van vrijheidsbeperkende maatregelen op een professionele manier door de organisatie wordt geëvalueerd.